

สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเด็น การขับเคลื่อนงานพัฒนาการเด็กปฐมวัย

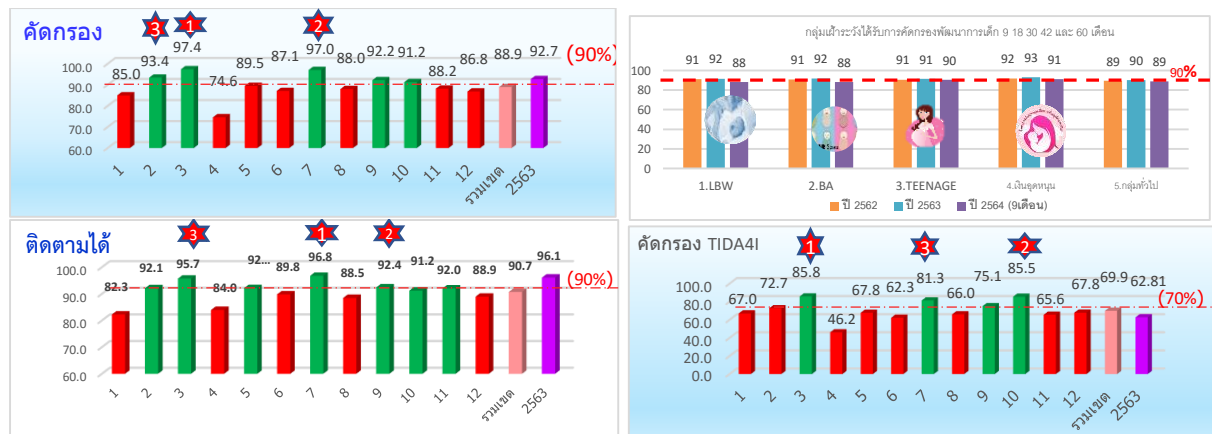
หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย

สถานการณ์การดำเนินงาน

สรุปสถานการณ์ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) เน้นการเข้าถึงบริการ ที่เป็นจุดสำคัญให้เด็กได้รับโอกาสในการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการ ในปี ๒๕๖๔ รอบ ๙ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๓- มิถุนายน ๒๕๖๔) พบว่า ความครอบคลุมของการคัดกรองพัฒนาการ เท่ากับ ร้อยละ ๘๘.๙ ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ในช่วงเวลาเดียวกัน และเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้ารอกระตุ้นและติดตามภายใน ๓๐ วัน เท่ากับ ๙๐.๗ สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า เท่ากับ ๒๘.๐ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกรายด้าน พบพัฒนาการด้าน EL และ RL แนวโน้มล่าช้าเพิ่มขึ้น จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่อาจทำให้เด็กไม่สามารถเข้ามาใช้บริการได้ตามวันเวลาที่นัดหมาย ซึ่งอาจต้องปรับเปลี่ยนวิธีการติดตามเด็กร่วมด้วย เช่น การโทรศัพท์ติดตามหรือการส่งคลิปวิดีโอ หรือการติดตามจาก อสม.ในชุมชน การติดตามเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการล่าช้าได้รับการคัดกรองด้วย TIDA๔I หรือเครื่องมือมาตรฐานอื่น ปี ๒๕๖๔ รอบ ๙ เดือน (ตุลาคม ๒๕๖๓- มิถุนายน ๒๕๖๔) พบว่า เด็กล่าช้าได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ ร้อยละ ๖๙.๙ ใกล้เคียงค่าเป้าหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เด็กมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า ทั้งการใช้ภาษาและการเข้าใจภาษา สำหรับการสำรวจ IQ กรมสุขภาพจิต ดำเนินการสำรวจระดับสติปัญญาเด็กประถมศึกษาปีที่ ๑ กลุ่มเป้าหมาย ทุกๆ ๕ ปี โดย ปี ๒๕๖๔ อยู่ระหว่างการการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง มีบางจังหวัดยังไม่ได้ลงทะเบียนข้อมูล เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

ผลการดำเนินงาน

หมายเหตุ : ข้อมูลจากระบบ HDC ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

ตัวชี้วัดสำคัญ

๑. ร้อยละ ๘๕ ของเด็กอายุ ๐-๕ ปี มีพัฒนาการสมวัย
๒. ร้อยละ ๙๐ ของเด็กอายุ ๐-๕ ปี ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ
๓. ร้อยละ ๒๕ ของเด็กอายุ ๐-๕ ปี มีพัฒนาการสงสัยล่าช้า
๔. ร้อยละ ๙๐ ของเด็กอายุ ๐-๕ ปี ที่มีพัฒนาการสงสัยล่าช้าได้รับการติดตาม/ส่งต่อ
๕. ร้อยละ ๖๐ ของเด็กพัฒนาการล่าช้าได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้วย TIDA ๔I

แผนและผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔

โครงการ/กิจกรรมสำคัญ	ผลการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบโครงการ																				
ภายในหน่วยงานสาธารณสุข																						
๑. โครงการพัฒนาศักยภาพพยาบาล หลังคลอดในการใช้เครื่องมือ DSPM	<ul style="list-style-type: none"> ➢ พัฒนาได้จำนวน ๒๔๐ คน ➢ จำนวน ๓ ภาค ได้แก่ เหนือ กลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ หมายเหตุ : ภาคใต้ ไม่สามารถดำเนินการได้จากสถานการณ์ Covid-๑๙	สพด.																				
๒. พัฒนาระบบการเรียนรู้ Online DSPM E-learning สำหรับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> ➢ จำนวนผู้ลงทะเบียน ๑,๖๒๑ คน / เรียนผ่าน ๗๒๕ คน ➢ กระตุ้นให้ คอ.สอบภาคปฏิบัติ มีผู้ลงทะเบียนรอสอบจำนวน ๖๙๗ คน 	สพด.																				
๓. รมรณรงค์การคัดกรองพัฒนาการ ณ เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๔	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ตัวชี้วัด</th> <th>2562</th> <th>2563</th> <th>2564</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ครอบคลุม</td> <td>94.02</td> <td>94.92</td> <td>83.80</td> </tr> <tr> <td>สงสัยล่าช้า</td> <td>28.16</td> <td>29.07</td> <td>28.08</td> </tr> <tr> <td>ติดตามได้</td> <td>88.84</td> <td>91.89</td> <td>76.07</td> </tr> <tr> <td>สมวัยรวม</td> <td>96.11</td> <td>96.97</td> <td>92.95</td> </tr> </tbody> </table> ข้อมูล HDC ณ ๖ กันยายน ๒๕๖๔	ตัวชี้วัด	2562	2563	2564	ครอบคลุม	94.02	94.92	83.80	สงสัยล่าช้า	28.16	29.07	28.08	ติดตามได้	88.84	91.89	76.07	สมวัยรวม	96.11	96.97	92.95	สส./สพด.
ตัวชี้วัด	2562	2563	2564																			
ครอบคลุม	94.02	94.92	83.80																			
สงสัยล่าช้า	28.16	29.07	28.08																			
ติดตามได้	88.84	91.89	76.07																			
สมวัยรวม	96.11	96.97	92.95																			
๔. ขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยแห่งชาติ ๔D	พัฒนาศูนย์เด็กเล็กต้นแบบ ๓๐ แห่ง	สพด.																				
๕. ขับเคลื่อนงานตำบล ๑๐๐๐ วัน	ร่วมจัดทำเกณฑ์ตัวชี้วัด การดำเนินงานและติดตามผล	สส./สพด.																				
ภายนอกหน่วยงานสาธารณสุข																						
6. ขับเคลื่อนงานบูรณาการ 4 กระทรวง	ติดตามรายงานสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัย ร่วมกับการขับเคลื่อนตัวชี้วัดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	สส./สพด.																				
7. ร่วม (ร่าง)แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 ภายใต้ พรบ.การ พัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562	จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับ 7 ยุทธศาสตร์ ตาม (ร่าง) แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 ภายใต้ พร.บ.การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562	สพด.																				
8. ขับเคลื่อนการนำข้อมูลเด็กที่มีมารดา เข้าร่วมโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เข้าฐานข้อมูล Health Data Center (HDC) ร่วมกับ ก.พม.	เพิ่มช่องทางการติดตามการเข้าถึงบริการการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย	สพด.																				

ปัญหา/จุดร่วมที่สะท้อนปัญหา หรือความเสี่ยงต่อความสำเร็จของงาน ในปี พ.ศ.๒๕๖๔

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
<p>๑. โรค Covid ๑๙ ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการของเด็กลดลง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความครอบคลุมการคัดกรองพัฒนาการเด็กลดลงจากปี ๖๓ ร้อยละ ๙๐.๒ เป็นร้อยละ ๘๘.๘ - เด็กที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้รับการคัดกรองลดลงจากปี ๖๓ ทุกช่วงอายุ - เด็กสงสัยล่าช้าเพิ่มสูงขึ้น การจำกัดการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และพื้นที่เล่น 	<p>๑.๑ จัดระบบประเมินพัฒนาการออนไลน์</p> <p>๑.๒ ประเมินพัฒนาการเชิงรุก ในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มี Child Family Team (CFCT) เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานในชุมชน 	<p>๑.๑ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้ “คู่มือ DSPM DAIM ในกลุ่มพ่อแม่ ปู่ย่า หรือผู้เลี้ยงดูหลัก”</p> <p>๑.๒ จัดทำคลิป VDO โปสเตอร์ Info graphic แผ่นพับ และ Applicationผลิตสื่อส่งเสริมพัฒนาการ</p> <p>๑.๓ ให้บริการแบบกระชับ ปลอดภัย ใช้เวลาใน รพ. น้อยที่สุด หรือใช้นอกเวลาราชการ เช่น จัดระบบ one stop service</p>
<p>๒. การขับเคลื่อนนโยบายการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การดำเนินงานที่ผ่านมาในระดับการปฏิบัติงานยังคงแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลเด็กได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการ ๔ กระทรวงหลัก - การทำข้อตกลงความร่วมมือในการใช้ DSPM กับราชวิทยาลัย สภากาชาด มหาวิทยาลัย และหน่วยบริการสังกัดเอกชน 	<p>๒.๑ ประชุมติดตามขับเคลื่อนผ่านคณะอนุกรรมการเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด และระดับประเทศ</p> <p>๒.๒ ประชุมคณะกรรมการ MCH Board ระดับเขต และจังหวัด</p> <p>๒.๓ ขอความร่วมมือการใช้ DSPM กับ สภากาชาด และสถาบันบรมราชชนก</p>	<p>๒.๑ บูรณาการร่วมมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขับเคลื่อนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ๔D นำเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด <p>๒.๒ ประชุม MCH Board เพื่อติดตามแก้ไขปัญหาคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย และผ่านคณะอนุกรรมการเด็กปฐมวัยของจังหวัด</p> <p>๒.๓ อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสถานประกอบการ เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมชุมชนแม่ในสถานประกอบการ</p>
<p>๓. ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้ DSPM ในพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูหลักยังมีจำนวนน้อยคิดเป็น ร้อยละ ๓๐ - ผู้เลี้ยงดูยังขาดความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก <p>(อ้างอิงจากการประเมินติดตามการดำเนินงาน DSPM กรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๖๓)</p>	<p>๓.๑ ขับเคลื่อน Health literacy ในกระบวนการโรงเรียนพ่อแม่ พัฒนาศักยภาพพ่อแม่</p> <p>๓.๒ ให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ โดยเฉพาะการใช้สื่อที่ถูกต้องเหมาะสมกับเด็ก ผู้เลี้ยงดูเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยคู่มือ DSPM</p>	<p>๓.๑ ดำเนินงานตามมาตรฐานอนามัยแม่และเด็ก</p> <p>๓.๒ กระตุ้นการดำเนินงาน โรงเรียนพ่อแม่ ในหน่วยบริการ ANC และ WCC</p>
<p>๔. ด้านบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงาน และไม่สามารถจัดประชุมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ได้ - บุคลากรต้องช่วยปฏิบัติงานด้านควบคุมป้องกันโรค 	<p>๔.๑ พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือ E learning DSPM</p> <p>๔.๒ On the job training และใช้ระบบพี่เลี้ยงภายในหน่วยงาน</p> <p>๔.๓ พัฒนาทีมช่วยติดตามมารับการกระตุ้นตามนัด เช่น อสม. ครูศูนย์เด็กเล็ก ครูอนุบาลในการช่วยค้นหาและติดตาม</p>	<p>๔.๑ มีการ On the job training และ ทบทวนการตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัย (On site และระบบ Online)</p> <p>๔.๒ มีทีม CPM และระบบพี่เลี้ยงภายใน สนับสนุนข้อมูลและเสริมทักษะให้กับบุคลากรของตนเอง</p> <p>๔.๓ มีแผนการติดตามเยี่ยม CPM ระดับอำเภอ เพื่อติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง</p>

แผนการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเด็กปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

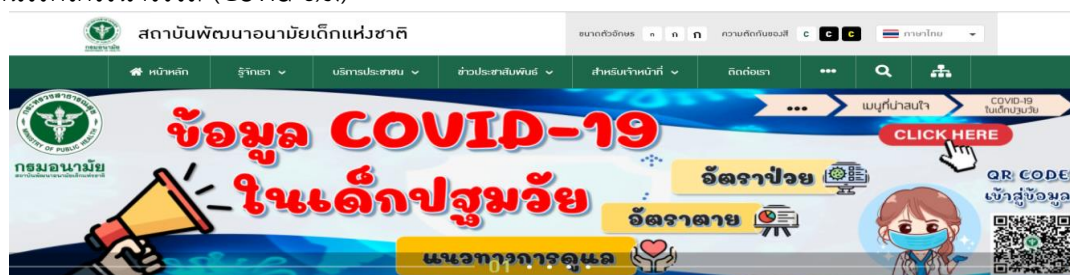
ภายใต้ :โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอายุ ๒ - ๖ ปี

กิจกรรม	ค่าเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
๑. ยกระดับและพัฒนาศักยภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต้นมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	จำนวน ๔๙ แห่ง	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	สพต./ศอ.๑-๑๒ และ สสม.
๒. ถอดบทเรียนรูปแบบการยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (๔D)	๔ เรื่อง	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุก สังกัด	
๓. ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการเพิ่มศักยภาพการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้วยคู่มือ DSPM สำหรับเครือข่ายบุคลากรที่ดูแลเด็กปฐมวัยในพื้นที่	จำนวน ๑๔ ครั้ง (หน่วยงานละ ๑ ครั้ง)	เครือข่ายบุคลากรที่ดูแลเด็ก ปฐมวัยในพื้นที่ศอ. ๑-๑๒ และ สสม.	
๔. ประชุมขับเคลื่อนการ บูรณาการความร่วมมือ ๖ กระทรวงเพื่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย	จำนวน ๑ ครั้ง	เครือข่ายบุคลากรที่ดูแลเด็ก ปฐมวัยในพื้นที่ศอ. ๑-๑๒ และ สสม.	
๕. จัดทำคลิปวิดีโอ DSPM ช่วงอายุ ๐-๕ปี	จำนวน ๘๑ คลิป	ศอ. ๑-๑๒ และ สสม.	สพต.
๖. จัดทำคลิปวิดีโอ DSPM สำหรับพ่อแม่ เพื่อพัฒนา E-learningสำหรับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก	จำนวน ๑ คลิป	พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก	สพต.
๗. พิมพ์แนวทางส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (๔D)	จำนวน ๑๕๐ เล่ม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย ทุกสังกัด	สพต.
๘. พิมพ์คู่มือการจัดกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ตามหลักการพัฒนาสมอง : BBL (Brain base Learning) สำหรับเด็กแรกเกิด -๓ ปี ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	จำนวน ๙๐ เล่ม	ครูผู้ดูแลเด็ก ในสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยทุกสังกัด	สพต.
๙. จัดทำชุดเครื่องมือพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ(๔D)	จำนวน ๓๐๐ ชุด	ครูผู้ดูแลเด็ก ในสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยทุกสังกัด	สพต.

งานสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการเด็ก

๑. การจัดทำฐานข้อมูลเด็กตายด้วยโควิด

เพื่อติดตามข้อมูลสถานการณ์แนวโน้มอัตราป่วยและอัตราตายของเด็กปฐมวัย (๐-๖ ปี) นำใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการเฝ้าระวังการดูแลเด็กและกำหนดมาตรการสำคัญเชิงรุกให้กับพื้นที่ในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส (Covid-๑๙)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

ปัญหา และอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>๑. การติดตามข้อมูลส่งเข้าระบบ</p> <p>- ไม่สามารถตามข้อมูลเด็กได้</p>	<p>๑. ส่วนกลางควรทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปยัง สาธารณสุข จังหวัด และกรมควบคุมโรค</p> <p>๒. ศูนย์อนามัยติดตามข้อมูลเป็นรายไตรมาส โดยนำประเด็น “<i>การติดตาม อัตราป่วยและอัตราตายด้วย covid-๑๙ ของเด็กปฐมวัย</i>” เข้าการประชุมเขตสุขภาพและ MCH Board เขต/จังหวัด</p>
<p>๒. ระบบการจัดเก็บข้อมูล</p> <p>- รายงานเข้า Google form</p>	<p>๑. ส่วนกลางจัดทำฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลเด็กตายด้วยโควิด ให้เป็นช่องทางเดียวกันกับงานแม่ตาย</p> <p>หมายเหตุ : ศูนย์อนามัยอยากให้เป็นฐานเดียวกันกับข้อมูลงานแม่ตาย เพื่อลดภาระงานของพื้นที่ในการเข้า key in ข้อมูลและข้อมูลจะได้เชื่อมโยงกัน ซึ่งปัญหานี้ทาง สพด.ได้ดำเนินการประสานแล้วแต่ติดปัญหาของข้อจำกัดของฐานข้อมูลที่ key in ด้วย Google form จึงจำเป็นต้องแยกฐานกัน แต่ใช้ QR-code การเข้าถึงฐานร่วมกัน</p>

สรุปรายงาน พรชเนตต์ บุญคง
ตรวจรายงาน เปรมฤทัย เกตุเรน